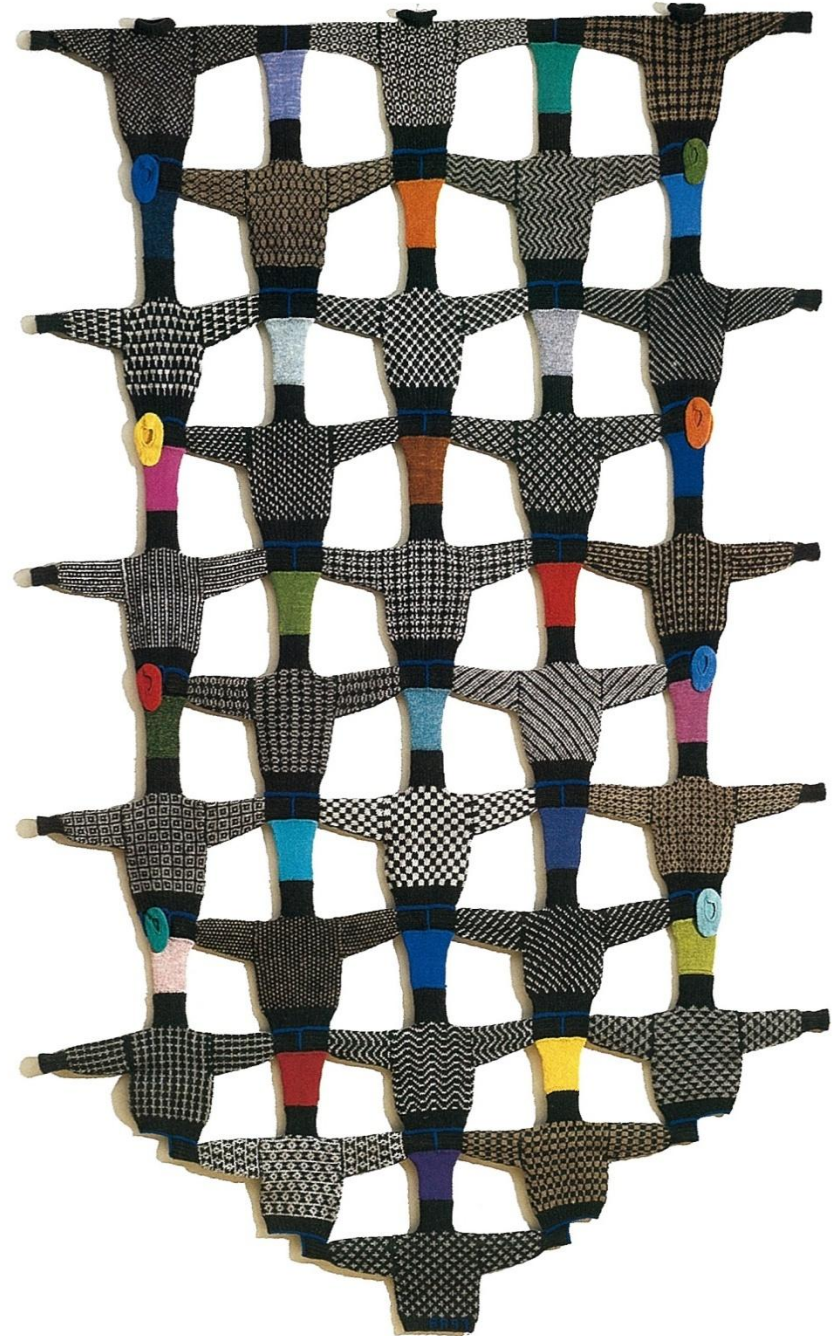

Kvinnens posisjon i Løgtingið, det færøyske parlament

v/ Beinta í
Jákupsstovu
Dr.polit.

Kjønnsfordeling i Løgtingið

- Langt fra lik representasjon (= 40-50 %)
- Faktisk problemer med å passere “kritisk masse” = 20-30 %
- Kvinners posisjon avhengig av representasjon

Derfor mitt fokus:

Representasjon og representativitet

- 1) generelle teorier og modeller for politisk rekruttering
- 2) erfaringer fra Færøyene, i lys av disse teoriene

Færøyske kvinners formelle rett til politiske representasjon

- Stemmerett til kommunevalg **1908**
- Stemmerett til lagtings- og folketingsvalg **1915**
 - samtidig med Danmark

Fra rett til representasjon til faktisk representasjon

- Første kvinnelige vararepresentant i Lagtinget 1960
- Første direkte valgte kvinner til Lagtinget 1978
- Første kvinnelige minister 1987
- Første kvinnelige lagmann 1993-94

- Andel kvinner i Lagtinget 2004-2008: 9,4 %
- Andel kvinner i landsstyret 2004-2008: 0

	Land	Valg	Plasser	% Kvinner
1	Rwanda	Sept 2008	80	56,3
2	Sverige	Sept. 2006	349	46,4
3	Sørafrika	April 2009	400	44,5
4	Cuba	Jan. 2008	614	43,2
5	Ísland	April 2009	63	42,9
6	Nederland	Nov. 2006	150	42,0
7	Finland	Mars 2007	200	40,0
8	Norge	Sept. 2009	169	39,6
9	Mozambique	Okt. 2009	250	39,2
10	Angola	Sept. 2008	220	38,6
10	Costa Rica	Febr. 2010	57	38,6
11	Argentina	Juni 2009	257	38,5
12	Belgia	Juni 2007	150	38,0
12	Danmark	Nov. 2007	179	38,0
--				
Ca 10	Grønland	Juni 2009	31	38,7
Ca 56	Færøyene	Jan. 2008	33	21,2
Ca 80	Lagtinget pr juni 2010		33	15,2

Valgforskningens funn: Hvordan økes kvinneandelen i parlamentene?

1980-90-tallet: Kvinneandelen størst hvis

- Flerpartisystem, men ikke for mange partier
- Partiene ivaretar kjønnsrepresentasjon i sammensetting av lister
- Stort valgdistrikt
- Lav terskel - Lett for små partier å bli representert

2010:

- **Kjønnskvoltering.**

Kjønnsfordeling i dag:

Lagtinget: 5 kvinner og 28 menn = 15,2 %

Valgresultat 2008: 7 kvinner = 21,2 %, men
3 lagtingskvinner i landsstyret erstattet av 1
kvinnelig og 2 mannlige vararepresentanter

Landsstyret:

2008: 3 kvinner og 6 menn = 33 %

Kommunestyrevalg 2008: 30 % kvinner

Representasjon og to typer representativitet

1) Meningsrepresentasjon (~ “trustee”)

- en politisk elite som er “formyndere”

2) Speilbilde (~ “delegater”).

Skillelinjer, viktig at **interesser er representert**

- jf Anna G. Jónasdóttir

Hva har betydning ved valg til Løgtingið?

Meningsrepresentasjon:

- Ofte i retorikken: “Gjelder landspolitikk, ikke bygdepolitikk“, “Finne de beste, uansett kjønn”

Speilbilderepresentasjon – ses i praksis:

- kjønn ← økt vektlegging etter CEDAW
- geografi ← tradisjonell i valgordninger
- klasse ← jf v-h polarisering mellom partiene
- trosamfunn ← skjult !?!
- Erhvervsliv; løsriving – samband; utenrikspol.; osv

Færøyske kvinner til Beijing 1995

Den gjensidige påvirkningen:

Valgsystem \leftrightarrow Politisk kultur og atferd

- Samfunnets forståelse av “kvinneres plass”
 - Tradisjonelle vs egalitære holdninger
- Partiledelsens etterspørsel etter kandidater:
 - Kloning eller aktiv innsats for å finne kvinner?
 - Tilpasning til velgernes ønsker, hvilke skillelinjer / interesser står sterkt ved dette valget?
- Tilbud av valgbare kandidater
 - Kvinner med erfaring fra (kommune)politikk? Tillater hjemmefronten deltaking? Ressurser? ...

Kvinnelister som reaksjon på tradisjonell kultur: På Færøyene kun brukt ved *kommunevalg*

Erfaringer i Tórshavn

- **1952:** Kvinneforeningen stiftet i Tórshavn
- **1956:** Kvinneforeningen stiller med **kvinneliste** til kommunevalget, og bystyret får for **første** gang en kvinnelig representant
- Ny valglov - ingen kvinne valgt 1972-1984
- Nye forsøk med kvinnelister 1980 og 1984:
Provoserer partiene til å satse på kvinner, kvinner blir valgt på *ordinære* partilister f.o.m. 1984

Erfaringer med kvinnelister i kommuner med få eller ingen partilister:

- Kvinnelister effektive både direkte og indirekte

Kvinnuting 1979

Den færøyske representasjonsmodellen:

Rettferdig representasjon = matematikk

Til 2008: Forholdstallsregning i internasjonal særklasse: flytende antall representanter, flytende sperregrense osv.

Velgerne stor innflytelse: siden 1966 rent personvalg

Ingen betydning lenger hvem som står på 1. plass på listen. - **Partienes innflytelse redusert** til utvelging av kandidater, og evt. aktiv støtte til noen av dem.

Tidløsning for mangelfull geografisk representativitet → flere medlemmer (1854, 1906, 1978)

Kvotering ikke støtte (ennå): Forslag om kjønnskvotering, Likestillingsrådet og Demokratia 2007 nedstemt

Økt kvinnerepresentasjon gjennom endret valgordning?

Mai 2010:

Forslag om å **gjeninnføre 7**, evt 5 **valgdistrikt**.

Lagtingskvinner og kvinneorganisasjoner krevde ett valgdistrikt.

Valget i 2008: Valgordning endret fra 7 til 1 valgdistrikt

2008: 7 kvinner valgt (21,2 %) = over *“kritisk masse”*

2004: 3 kvinner valgt (9,4 %)

2002, 1998: 4 kvinner valgt (12,5 %)

Geografi mindre
betydning?
Kanskje –
kanskje ikke ...

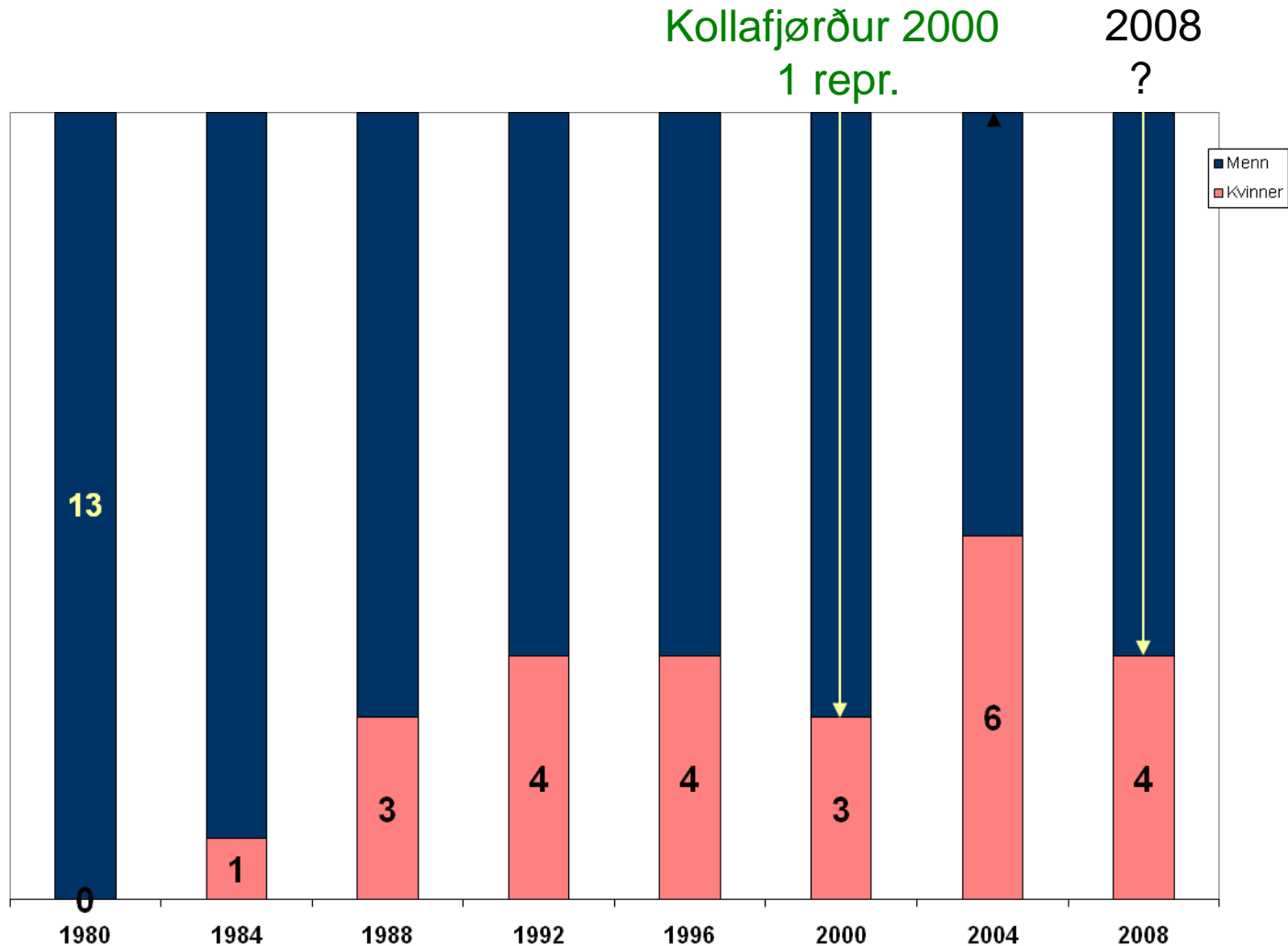
Ca 85 % av befolkningen
har vegsamband innen ca
5 kvarters kjøring

(Kilde: Jógvan Mørkøre)

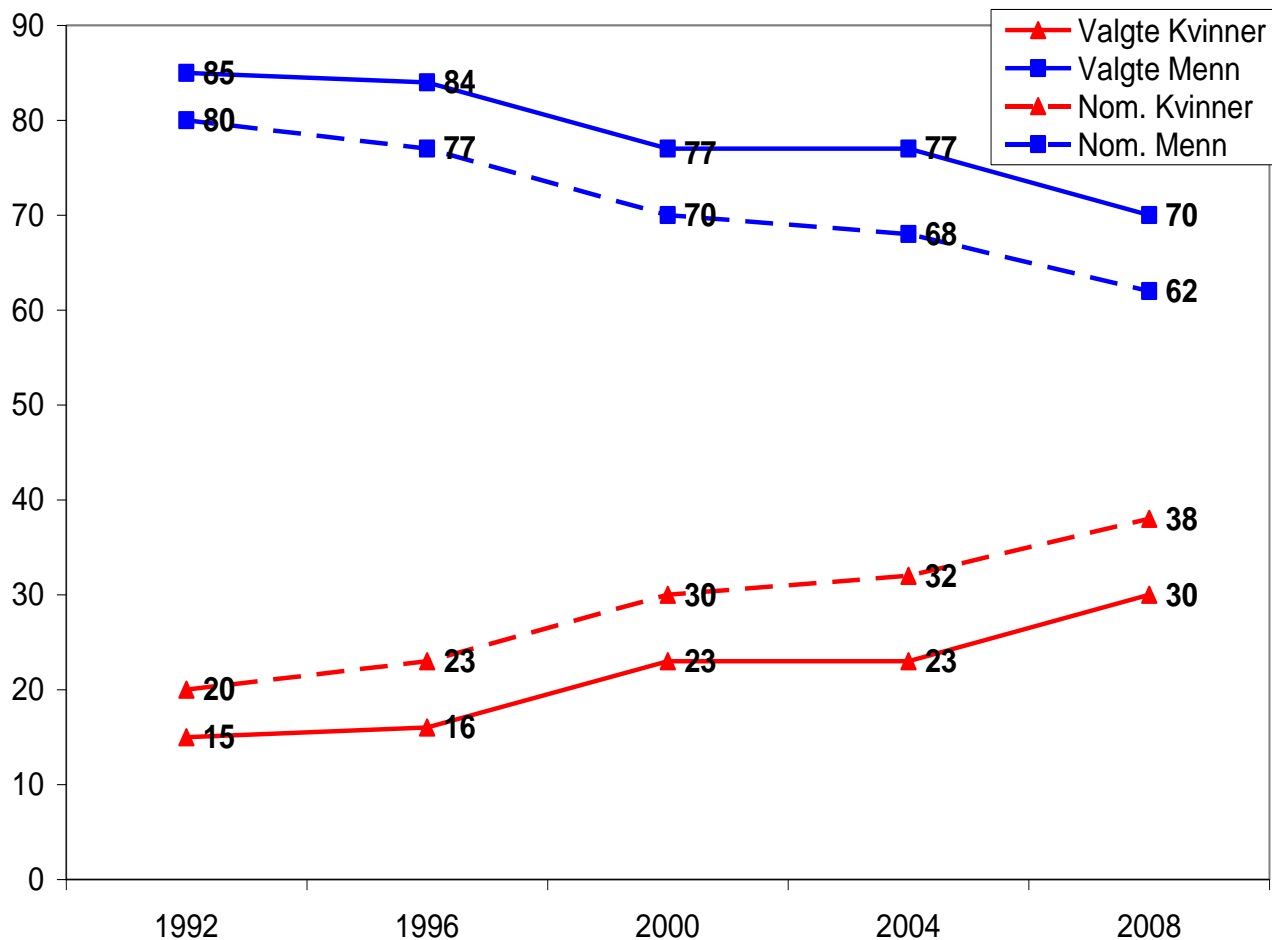
Representasjon og representativitet:

Kvinner eller geografi?

Eksempel Tórshavn 1980-2008

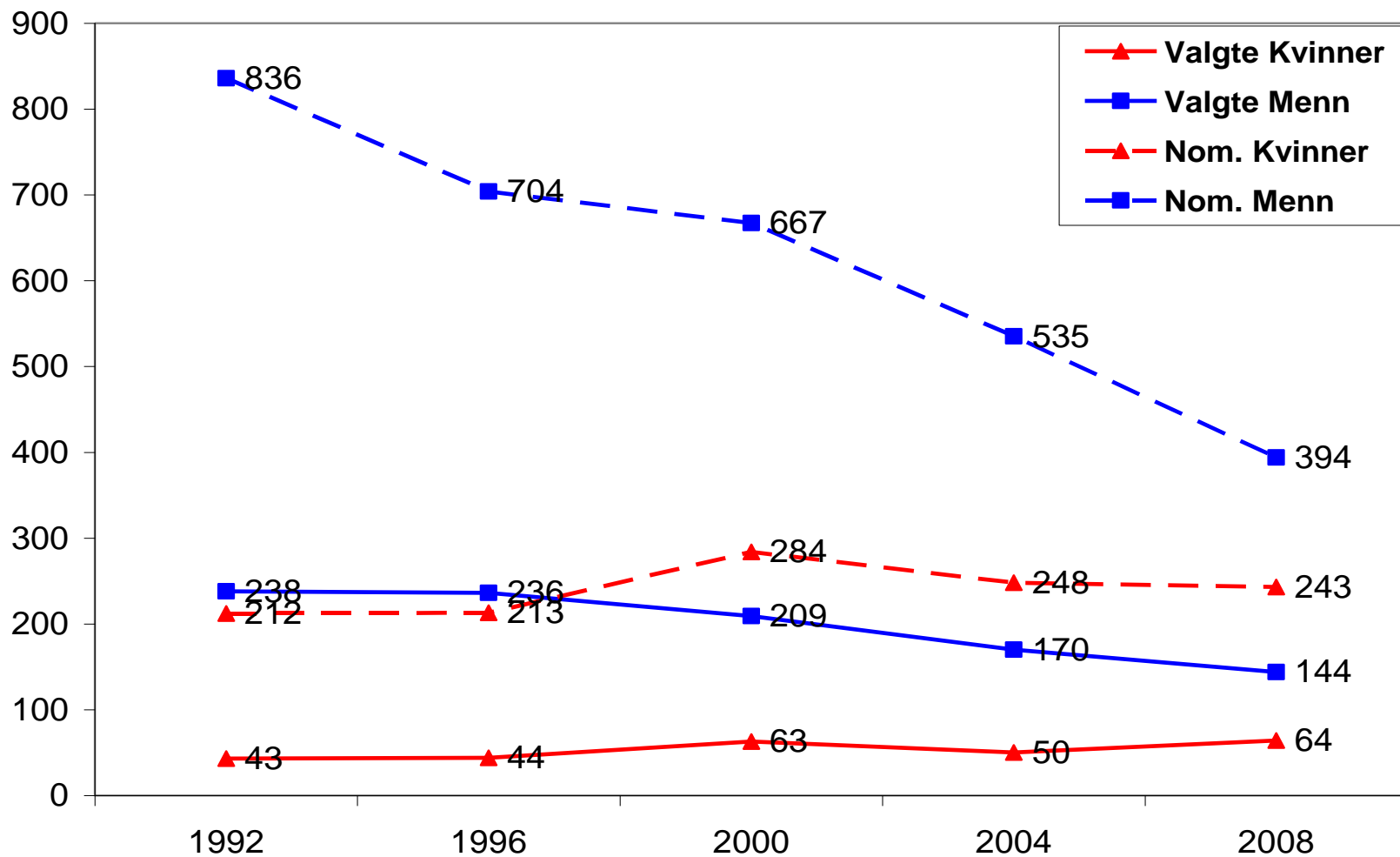
Velgernes kjønnsdiskriminering: Prosentvis fordeling nominerte og valgte kvinner og menn **kommunevalg**

Bi-effekter av omorganiseringer

FÆRRE BLIR POLITISK MOBILISERT???

Eks Kommunevalg 1992-2008

Lav husholdningsinntekt – lavere sannsynlighet for å bli politiker

Årsinntekt	Hele befolkningen (H.West 2004)	Nominerte Kommune- valg 2004	Valgte Kommune- valg 2004
Mindre enn 250 000 kr	29 %	12 %	9 %
250 000 – 600 000 kr	59 %	67 %	67 %
Mere enn 600 000 kr	12 %	21 %	24 %
N	458	393	168

Oppsummering: kvinners posisjon i det færøyske lagtinget:

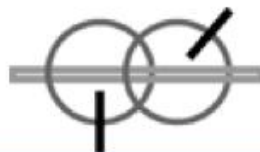
- Holdninger til kvinneunderskudd i endring
 - fra å være kvinners problem til å bli en institusjonell utfordring om å finne løsninger. Effekt av CEDAW (*name, blame, shame*) og DEMOKRATIA
- Hvordan øke “poolen” kvinnelige kandidater som har erfaring og lyst til politisk arbeid?
Gjenvalg en utfordring ...
 - løsning: Flere lagtingsmedlemmer? Kvotering?

Endring av valgordning til ett valgdistrikt usikker effekt

- fortsatt gruppeinteresser og skillelinjer,
- Trenden går mot “en mot alle – alle mot én”
- strategier tilpasses nye spilleregler

Hvordan sikre representasjon av kvinner? Folk fra bygdene? Representanter for lavtlønnete?
Blir det bare “kjendiser” i Løgtingið?

Hva med politiske ideologier? Hvordan styrke *partienes* innflytelse mht kvinnerepresentasjon?

 Fyrispurningar

JAVNSTØÐUNEVNDIN

[Nevndin](#)
[Lóg og reglur](#)
[Samband](#)
[OSS](#)
[Slóðir](#)

Forsíða

[Tíðindasavn](#)
[Tíðindabræv](#)
[Javnstøða úr fuglaperspektivi](#)
[Tey ótraditionellu](#)
[Evni](#)
[Hagtøl](#)
[Kvinnur og politikkur](#)
[Frálæra](#)
[Familju/arbeiðslív](#)
[Foreldramyndugleiki](#)
[Brøv](#)

Javnstøðunevndin á fundi við Rættarnevndina

Javnstøðunevndin varð saman við Demokratíu kallað inn til fundar við Rættarnevndina mikudagin 5. mai um fyra løgtingsuppskot viðv. valskipanini.

Javnstøðudagur í Grønlandi

Í Grønlandi er eitt uppskot í landstinginum um at innføra ein árligan javnstøðudag. Les meira

Yvirlýsing frá tingkvinnum og landsstýriskvinnum

Nú lögtingið viðger uppskot um at fara aftur til gomlu valskipanina, hava tær sjev kvinnurnar, sum sita á tingi og í landsstýrinum, sent út eina felags yvirlýsinglýsing, har tær mæla frá at fara aftur til fleiri valdømi. Les meira

Vel kvinnur á ting

31-05-2010
13:27:31

Demokratia

Demokratia-álitid
2007Hvat er
Demokratia?

Hvørji eru vit?

Kampanjan hjá
Demokratia, hygg
her!Rekommendationer
fra Rådets årsmøde
1999

Kvinnur

CEDAW

Gallup-kanningar

Tann positiva
jantelóginViljin til sigur - tey
10 boðini

Kvinnur í politikki

Alheims kvinnur í
politikkiKvinnur í politikk -
hvi og hvussu?Føroyska
kvinnusøgan

Hagtøl

Fjølmiðlar

Leiðsla

Networking

Bókmentir

Slóðir

Gloppa dyrnar!
Siggj kampanjuna

Blív ein partur av Demokratia

Leita:

Kalendari

- Eingi tiltøk

Atkvøðugreiðsla

Heldur tú at átøkini hjá
Demokratia til
kommunustýrisvalini hava havt?

Tíðindi

Demokratia á fundi við Rættarnevndina 05-05-2010 12:02
Demokratia varð saman við Javnstøðunevndini kallað inn til fundar við Rættarnevndina mikudagin 5. mai um fyra lögtingsuppskot viðv. valskipanini. Talan er um hesi lögtingsmál: Lø.. » [Les meira](#)

Demokratia á fund við Rættarnevndina 04-05-2010 23:23
Demokratia er saman við Javnstøðunevndini boðin á fund við Rættarnevndina mikudagin 5. mai um fyra lögtingsuppskot viðv. valskipanini. Talan er um hesi lögtingsmál: Lögtingsmál n... » [Les meira](#)

Demokratia fund við flokkarnar 27-04-2010 19:25
Demokratia hevur boðið øllum flokkunum til felagsfund mikudagin 28. april. Ætlanin er at fylgja upp frá líknandi fundum, sum Demokratia hevði við flokkarnar várið 2007 um, hvørt fl.. » [Les meira](#)

Javnstøðudagur í Grønlandi 23-04-2010 01:12
Í Grønlandi er eitt uppskot í landstinginum um at innføra ein árigan javnstøðudag. Tað er Juliane Henningsen úr Inuit Ataqatigiit, sum hevur sett uppskotið fram. Grønlandska javns.. » [Les meira](#)

Demokratia latið frágreiðing um virkseimið 2008-2009 22-04-2010 11:00
Demokratia hevur latið ársfrágreiðing um virkseimið 2008 og 2009. Les frágreiðingina og fylgiskriðið. » [Les meira](#)

Yvirlýsing frá tingkvinnum og landsstýriskvinnum 17-03-2010 01:08
Nú lögtingið viðger uppskot um at fara aftur til gomlu valskipanina, hava tær sjev kvinnurnar, sum sita á tingi og í landsstýrinum, sent út eina felags yvirlýsing, har tær mæ.. » [Les meira](#)

Kvinnufelagið í Havn tekur undir við yvirlýsing 17-03-2010 00:57

Tíðindabráv

Kom við

Ambassadørar

Blív ein partur av
DemokratiaPlanlegg eitt tiltak
Luttak í tiltøkunum

hjá Demokratia

Blív stuðul hjá

Demokratia

Miðflokkurin

kveik.fo

Um Kveik.fo

Rætti maðurin er ofta ein kvinna!

Kveik er ein portalur, har kvinnur skráseta seg við fakligum førleikum, royndum og áhugamálum.

Á Kveik.fo er lætt at finna skikkaðar kvinnur til fjølbroyttar uppgávur - tað verio seg til nevndarsessir, netverk, stórv, álitisstórv og annað.

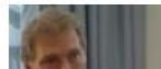
[Trýst her fyrri at lesa meira um Kveik.fo](#)

Høvuðsstuðul:

[Íslenska vinnulívið gjørt semju um at vaksa um lutfallið av kvinnum í nevndum og stjórnum.](#)

Innan 2013 skal hvørt kyn verða umboðað við í minsta lagi 40% í stjórnunum í privatu fyrirkunum. Vinnan gevur sær sjálvari fyra ár til at rækka málinum um kynsjavnvág í privatum nevndum og leiðslum. ... [les meira](#)

[Kvinnur og tilfeingi - Hermann Oskarsson skrivur](#)

Meira skakandi er tað, at av øllum teimum, sum tjena meira enn 400

Skráset teg

Kveik.fo er fyrri kvinnur, ið vilja verða sjónligar og hava ávirkan í samfelagnum.

Hví skal eg skráseta meg?

Um tú vilt vísa, at kvinnur við hollum førleikum eru at finna innan øll øki í Føroyum, skalt tú skráseta teg á Kveik.fo.

[Skráset teg á Kveik.fo](#)

[Leiðbeining til skráseting](#)

Rætta tín profil

[Trýst her](#)

Leita í dátugrunninum:

Tveir hættir eru at leita.

Tú kanst leita í fríteksti:

Leita

[Les meira um at leita í fríteksti](#)

Tú kanst eisini leita í úrvaldum fak- og áhugaøkjum. [Leita her](#)

[Listi yvir allar kvinnur í dátugrunninum](#)

Tilmelda tíðindabræv

Navn

Teldupostur

Send

Samband við Kveik.fo

Vit vilja fegin frætta, um tú hevur havt nyttu av Kveik. Send nakrar reglur til kveik@kveik.fo

FRAMTAK
FRAMTAKSCRUNNUR FØROYA

Stuðlað kveik.fo hava

[Trýst her](#)

Lit á
Vinnuhúsið